

Solformørkelse over Danmark og nyd stjerneskuddene

GUIDE TIL STJERNEHIMLEN I OKTOBER

(16.-31. oktober)

I samarbejde med **Observatoriet i Brorfelde**

Tekst: Michael Linden-Vørnle og Sarah Sohl

Redigeret af: Lasse Foghsgaard

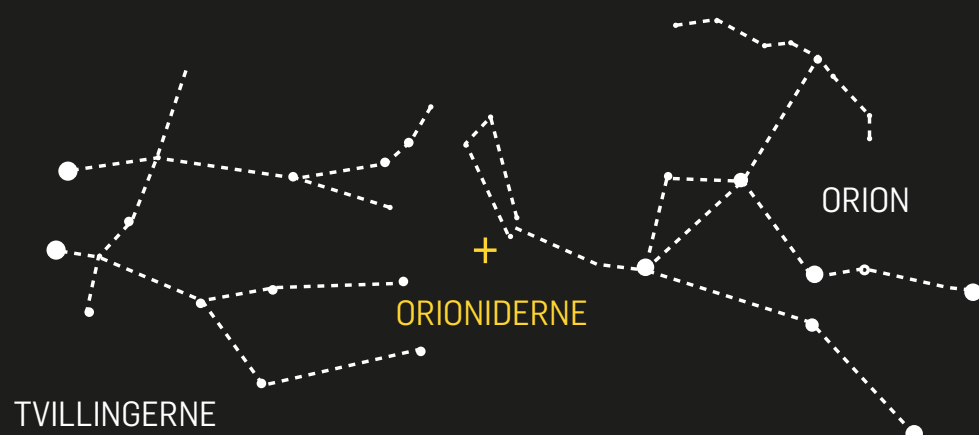
Grafik: POLITIKEN Infografik

17. oktober.

Det energirige univers

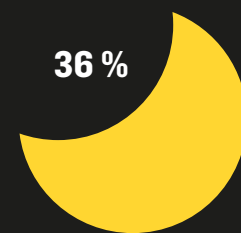
På denne dag for 20 år siden blev det europæiske rumobservatorium INTEGRAL opsendt for at studere røntgen- og gammastråling fra de mest voldsomme og energirige fænomener i universet: eksploderende stjerner og sorte huller. Et af teleskoperne om bord på INTEGRAL er bygget og drevet af danske forskere fra DTU Space.

21. oktober

Kometstumper på besøg

Natten mellem 21. og 22. oktober topper Orioniderne, der er en af de årligt tilbagevendende meteorsværme. Stjerneskuddene, der er stumper af Halleys Komet, udstråler fra et punkt mellem stjernebillederne Orion og Tvillingerne og ses bedst i timerne efter midnat. Orioniderne er ikke en voldsomt aktiv sværm, så forvent ikke et festfyrværkeri af meteorer. Sidst på natten står Månen op, og den vil kun gøre situationen værre med sit lys.

25. oktober

Solformørkelse over Danmark

Den 25. oktober indtræffer årets mest spektakulære astronomiske begivenhed, der kan ses fra Danmark: en delvis solformørkelse. Formørkelsen vil intetsteds på Jorden være total, men kun delvis.

Formørkelsen udspiller sig midt på dagen, hvor Solen på himlen bevæger sig fra sydøstlig til sydlig retning. I København topper formørkelsen kl. 12.11 dansk sommertid, hvor næsten 47 % af Solens diameter vil være formørket. Det svarer til knapt 36 % af solskivens areal.

Ved maksimum står Solen i København knapt 22 grader over horisonten i syd-sydøstlig retning. Efter maksimum vil Solen fortsætte i sin bane hen over den sydlige del af himlen, mens Månen langsomt glider væk fra solskiven. I København slutter formørkelsen kl. 13.17 dansk sommertid.

For at iagttage formørkelsen kræves særlig beskyttelse – bedst er de særlige solformørkelsesbriller, da de bortfiltrerer al skadelig stråling. Uden beskyttelse kan du risikere alvorlige øjenskader. Kik aldrig på Solen med en kikkert – det er meget farligt og kan give øjeblikkelig blindhed!

Alle tidspunkter varierer med nogle minutter afhængigt af, hvor du befinder dig i Danmark. Der er også forskel på, hvor højt Solen står over horisonten ved maksimum. I skemaet herunder kan du se nøjagtige tidspunkter og højder for Solen ved maksimum for nogle udvalgte danske byer.

By	Start	Maks.	Slut
Aalborg	11.05	12.08	13.12
Aarhus	11.06	12.09	13.13
Esbjerg	11.06	12.07	13.10
Gedser	11.07	12.11	13.16
København	11.07	12.11	13.17
Odense	11.06	12.09	13.13
Rønne	11.08	12.14	13.21
Skagen	11.05	12.08	13.13

Flere steder i landet kan du opleve solformørkelsen og samtidig lære om fænomenet. Besøg Observatoriet i Brorfelde, hvor der observeres igennem teleskoper med solfiltre. Åbent 10-15. Oplev solformørkelsen indendørs og digitalt fra Sibirien hos Planetarium. Åbent 11-13.

